

INFORMACJA SYGNALNA
ZA I PÓŁROCZE 2018 ROKU:
„RANKING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH
I NADWYŻKOWYCH
W POWIECIE SŁUBICKIM”

SPIS TREŚCI

<i>WSTĘP .....</i>	<i>2</i>
<i>RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH .....</i>	<i>5</i>
<i>PODSUMOWANIE .....</i>	<i>10</i>

WSTĘP

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych dla powiatu ślubickiego został opracowany na podstawie art. 9 ust. 1 pkt. 9 ustawy z dnia 20 kwietnia 2004r. o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (t. j. Dz. U. z 2018r. poz. 1265 i 1149) zgodnie z którym opracowywanie badań, analiz i sprawozdań, w tym prowadzenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, oraz dokonywanie oceny dotyczących rynku pracy na potrzeby powiatowej rady rynku pracy oraz organów zatrudnienia jest jednym z zadań samorządu powiatu w zakresie polityki rynku pracy.

Niniejsza informacja sygnała za I półrocze 2018 r. została stworzona zgodnie z zaleceniami metodycznymi pn.: „Ostateczna wersja metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy” przygotowanych w ramach projektu: „Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy”, które zostały zamieszczone na stronie internetowej: <http://instytut.inse.pl/monitoring/Metodologia.pdf>.

Zgodnie z obowiązującymi zaleceniami metodycznymi monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych jest procesem systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania się popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno-zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków oraz prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów: szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego. Umożliwia on zaznajomienie się z danymi odnośnie struktury bezrobocia czy poznanie potrzeb kadrowych pracodawców.

Wdrożenie monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych umożliwia m.in.: prowadzenie racjonalnej gospodarki środkami Funduszu Pracy przeznaczonymi na aktywne formy przeciwdziałania bezrobociu, która odzwierciedla realia lokalnego rynku pracy, planowanie działań szeregu instytucji i organizacji zaangażowanych w przeciwdziałanie zjawisku bezrobocia, wyposażenie przedstawicieli instytucji edukacyjnych w wiedzę o stanie lokalnego rynku pracy i obowiązujących na nim tendencjach, umożliwiającą im dostosowywanie oferty edukacyjnej do wymagań powiatowego rynku zatrudnienia, a także podnoszenie jakości usług oferowanych przez

Powiatowy Urząd Pracy w Słubicach poprzez wskazywanie zawodów poszukiwanych przez lokalnych przedsiębiorców oraz takich, na które maleje popyt.

Do 2014 roku monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych przygotowywany był w oparciu o dane statystyczne o osobach zarejestrowanych oraz zgłaszanych ofertach pracy w danym okresie statystycznym – na podstawie tabel wyników przetwarzanych przez system Syriusz Std. dostępnych na stronie internetowej www.mz.praca.gov.pl oraz „Zaleceń metodycznych do przeprowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” wydanych Departamentu Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej - Warszawa 2003.

Dotychczasowy raport rozpoczynał się od analizy bezrobocia oraz ofert pracy według zawodów - zarówno według grup zawodów i specjalności (wielkich i elementarnych) jak i sekcji Polskiej Klasyfikacji Działalności PKD. Natomiast zasadniczą częścią opracowania był ranking zawodów z podziałem na deficytowe i nadwyżkowe, gdzie ujmowano po 30 największych deficytów i nadwyżek zawodów oraz specjalności.

Natomiast od roku 2015 obowiązują nowe zalecenia metodyczne dotyczące przeprowadzania monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych, zgodnie z którymi monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych oparty jest o dane zgromadzone w systemie Syriusz Std. dotyczące liczby zarejestrowanych bezrobotnych, zgłoszonych wolnych miejsc pracy oraz miejsc aktywizacji zawodowej oraz o dane odnośnie ofert pracy podmiotów publicznych i dane odnośnie ofert pracy publikowane w Internecie. Analiza ta zostanie wzbogacona poprzez wykorzystanie danych Systemu Informacji Oświatowej MEN, badań Głównego Urzędu Statystycznego (BAEL, badanie popytu na pracę) oraz danych uzyskanych ze źródeł pierwotnych w ramach badań kwestionariuszowych przedsiębiorstw z terenu badanego powiatu. Zakres tematyczny monitoringu dotyczy zarówno zawodów i specjalności określonych w Klasyfikacji Zawodów i Specjalności dla potrzeb rynku pracy, jak i umiejętności i uprawnień posiadanych przez bezrobotnych oraz tych najbardziej pożądaných przez pracodawców.

Należy podkreślić, że raport roczny będzie stanowił kompleksową analizę opartą o ww. elementy, natomiast niniejsza informacja sygnałowa zawiera jedynie „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych”.

Do **zawodów deficytowych** zaliczyć należy takie, na które istnieje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Są to te zawody, dla których liczba ofert pracy jest wyższa niż liczba bezrobotnych, odsetek długotrwale bezrobotnych jest nieznaczny, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody zrównoważone to takie, na które na rynku pracy występuje zapotrzebowanie zbliżone do liczby bezrobotnych w danym zawodzie. Są to te zawody, dla których liczba ofert pracy jest zbliżona do liczby zarejestrowanych bezrobotnych, odsetek bezrobotnych długotrwale jest nieznaczny, a odpływ bezrobotnych przewyższa ich napływ w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody nadwyżkowe to takie, na które istnieje na rynku pracy niższe zapotrzebowanie niż liczba bezrobotnych w danym zawodzie. Są to te zawody, dla których liczba ofert pracy jest niższa niż liczba bezrobotnych, długotrwale bezrobocie jest relatywnie wysokie, a napływ bezrobotnych przewyższa ich odpływ w danym okresie sprawozdawczym.

RANKING ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Niniejsza informacja sygnałna za I półrocze 2018r., jak wspomniano we wstępie, zawiera jedynie „Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych”, który został przygotowany w oparciu o kalkulację trzech mierników służących do identyfikacji elementarnych grup zawodów deficytowych i nadwyżkowych.

Poniżej przedstawiono podstawowe zmienne wykorzystywane do budowy mierników w monitoringu:

$\bar{B}^k_t$ – średniomiesięczna liczba bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,

$\bar{O}^k_t$ – średniomiesięczna liczba dostępnych ofert pracy w grupie zawodów k w okresie t,

B^k_t – liczba zarejestrowanych bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t,

DB^k_t – liczba długotrwale bezrobotnych w grupie zawodów k na koniec okresu t,

NB^k_t – napływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t,

OB^k_t – odpływ bezrobotnych w grupie zawodów k w okresie t.

Mierniki, które stosuje się w monitoringu do określania deficytu i nadwyżki to:

- **Wskaźnik dostępności oferty pracy** - informuje o dostępności oferty pracy dla bezrobotnych w danej elementarnej grupie zawodów. Im wyższa wartość wskaźnika, tym dostępność jest niższa. Wartość wskaźnika można interpretować jako przeciętną liczbę bezrobotnych przypadających na 1 ofertę pracy. Im wyższa wartość wskaźnika tym mniejsza szansa na znalezienie zatrudnienia w grupie zawodów k.

Przyjmuje on wartości z przedziału $<0, +\infty$.

$B/O^k_t = 0$ - brak bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k.

Dostępność oferty jest bardzo wysoka, a grupa zawodów k jest maksymalnie deficytowa.

$B/O^k_t < 1$ - przeciętnie każdy bezrobotny z danej elementarnej grupy ma szansę znaleźć pracę. Liczba dostępnych ofert pracy przewyższa liczbę bezrobotnych w grupie zawodów k.

$B/O^k_t > 1$ - dostępność oferty pracy jest relatywnie niska, gdyż liczba bezrobotnych przewyższa liczbę ofert pracy w grupie zawodów k.

Natomiast **brak wartości** oznacza, że oferty pracy w elementarnej grupie zawodów k nie są dostępne, w rezultacie szansa znalezienia pracy jest zerowa, a cecha k jest maksymalnie nadwyżkowa.

Wskaźnik dostępności oferty pracy obliczany jest wg. wzoru:

$$B/O \frac{k}{t} = \frac{\bar{B} \frac{k}{t}}{\bar{O} \frac{k}{t}}$$

- **Wskaźnik długotrwałego bezrobocia** - informuje o tym, jaki odsetek bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k stanowią długotrwanie bezrobotni. Im większa wartość wskaźnika tym więcej osób jest długotrwanie bezrobotnych w danej grupie zawodów. *Przyjmuje wartości od 0% (sytuacja, w której bezrobotni długotrwanie nie występują) do 100% (w przypadku, gdy każdy bezrobotny w elementarnej grupie zawodów k jest długotrwanie bezrobotnym).*

Wskaźnik długotrwałego bezrobocia obliczany jest wg. wzoru:

$$WDB \frac{k}{t} = \frac{DB \frac{k}{t}}{B \frac{k}{t}} \times 100$$

- **Wskaźnik płynności bezrobotnych** – w przypadku tego miernika jego wartość wskazuje na kierunek i natężenie ruchu bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k.

$WPB \frac{k}{t} < 1$ - napływ przewyższa odpływ, co oznacza wzrost liczby bezrobotnych w elementarnej grupie zawodów k.

$WPB \frac{k}{t} = 1$ - odpływ jest równy napływowi (oba niezerowe), przez co liczba bezrobotnych w grupie zawodów k nie ulega zmianie.

$WPB \frac{k}{t} > 1$ - odpływ przewyższa napływ, co oznacza spadek bezrobotnych w zawodzie k.

Brak wartości – napływ bezrobotnych jest równy zeru.

Wskaźnik płynności bezrobotnych obliczany jest wg. wzoru:

$$WPB \frac{k}{t} = \frac{OB \frac{k}{t}}{NB \frac{k}{t}}$$

Natomiast identyfikacja zawodów deficytowych i nadwyżkowych w oparciu o wytyczne zawarte w „Ostatecznej wersji metodologii prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy” następuje poprzez nałożenie dodatkowych warunków na wcześniej wyliczone mierniki. Zgonie z którą zakłada się, iż **zawody deficytowe** charakteryzują się większą liczbą dostępnych ofert pracy niż wynosi średni stan bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym. Ponadto w takim zawodzie odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekracza mediany (Me), a odpływ bezrobotnych powinien przewyższać ich napływ (bądź być równy) w danym okresie sprawozdawczym. Z kolei **zawody maksymalnie deficytowe** wyróżniają się brakiem bezrobotnych, co oznacza, że wskaźnik dostępności oferty pracy wynosi zero.

Zawody zrównoważone, w oparciu o ww. założenia metodyczne, odznaczają się zbliżoną liczbą bezrobotnych i dostępnych ofert pracy w danym okresie sprawozdawczym. W takim zawodzie odsetek długotrwale bezrobotnych nie przekracza mediany (Me), a odpływ bezrobotnych powinien przewyższać ich napływ (bądź być równy) w danym okresie sprawozdawczym.

Zawody odznaczające się przewagą liczebną bezrobotnych nad dostępnymi ofertami pracy, bezrobociem długotrwałym powyżej mediany (Me) oraz niskim odpływem netto (wyższy napływ niż odpływ) bezrobotnych w danym okresie sprawozdawczym zidentyfikowano jako **zawody nadwyżkowe**. Zaś **zawody maksymalnie nadwyżkowe** to takie, dla których nie ma żadnych ofert pracy, co oznacza, że wskaźnik dostępności oferty pracy nie przyjmuje żadnych wartości (dzielenie przez zero).

W niniejszej informacji sygnałnej za I półrocze 2018r. ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych prezentowany jest w formie tabelarycznej, gdzie ujęto jedynie nazwę elementarnej grupy zawodów. Natomiast w dotychczasowej metodologii ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych zawierał zestawienie zawodów i specjalności z uwzględnieniem sześciocyfrowego kodu zawodów.

ZAWODY DEFICYTOWE I NADWYŻKOWE

Powiat ślubicki
INFORMACJA SYGNALNA
I PÓŁROCZE 2018 R.

Sekcja	Zaklasyfikowanie	Grupa elementarna
DEFICYT	zawód maksymalnie deficytowy	Kierownicy do spraw innych typów usług gdzie indziej niesklasyfikowani
		Kierownicy do spraw obsługi biznesu i zarządzania gdzie indziej niesklasyfikowani
		Elektrycy budowlani i pokrewni
		Zamiatacze i pokrewni
		Rzecznicy (z wyłączeniem majątkowych)
		Sortowacze odpadów
		Dekarze
		Dealerzy i maklerzy aktywów finansowych
		Inżynierowie do spraw przemysłu i produkcji
		Kierownicy w gastronomii
		Monterzy sprzętu elektrycznego
		Praktykujący niekonwencjonalne lub komplementarne metody terapii
		Bibliotekoznawcy i specjaliści zarządzania informacją
		Kierownicy w instytucjach finansowych i ubezpieczeniowych
		Lekarze weterynarii specjaliści
		Lektorzy języków obcych
		Listonosze i pokrewni
		Nauczyciele szkół podstawowych
		Pracownicy przygotowujący posiłki typu fast food
		Robotnicy wykonujący prace proste w leśnictwie
		Specjaliści do spraw rozwoju systemów informatycznych
		Analitycy systemów komputerowych i programiści gdzie indziej niesklasyfikowani
		Specjaliści do spraw sieci komputerowych
		Asystenci dentyści
		Pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani
		Robotnicy wykonujący prace proste w hodowli zwierząt
	Średni personel w zakresie działalności artystycznej i kulturalnej gdzie indziej niesklasyfikowany	
	zawód deficytowy	Przedstawiciele handlowi
		Agenci ubezpieczeniowi
		Sprzedawcy w stacji paliw
		Czyściciele pojazdów
		Konstruktorzy i krojczowie odzieży
		Pracownicy domowej opieki osobistej
		Właściciele sklepów
Specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani		
Pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni		
Specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych)		
Kierowcy samochodów ciężarowych		
Spedytorzy i pokrewni		
Elektromechanicy i elektrycy		

		Stolarze meblowi i pokrewni
		Operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali
		Recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych)
		Sekretarki (ogólne)
		Operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru
		Barmani
RÓWNOWAGA	zawód zrównoważony	Kucharze
		Masarze, robotnicy w przetwórstwie ryb i pokrewni
		Operatorzy maszyn do prania
		Operatorzy wolnobieżnych maszyn rolniczych i leśnych
NADWYŻKA	zawód nadwyżkowy	Robotnicy leśni i pokrewni
		Ręczni pakowacze i znakowacze
	zawód maksymalnie nadwyżkowy	Maszyniści kotłów parowych i pokrewni

*Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych został wykonany według nowej metodologii przygotowanej w ramach projektu współfinansowanego ze środków UE w ramach EFS „Opracowanie nowych zaleceń metodycznych prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych na lokalnym rynku pracy”.

Źródło: strona internetowa: <http://mz.praca.gov.pl>

Jako cel tworzenia rankingów zawodów deficytowych i nadwyżkowych przyjęto zidentyfikowanie elementarnych grup zawodów¹ charakteryzujących się deficytem, równowagą bądź nadwyżką na rynku pracy. Przedstawienie ww. rankingów ma ponadto umożliwić wskazanie kierunków i natężenia zmian zachodzących w strukturze zawodowej, co z kolei ma się przyczynić do usprawnienia poradnictwa zawodowego.

Konstrukcja rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w świetle przyjętej metodologii opiera się na zestawieniu popytowej i podażowej strony rynku pracy. Popyt na rynku pracy określono jako liczbę wolnych miejsc pracy i miejsc aktywizacji zawodowej, natomiast podażową stroną rynku pracy jest liczba bezrobotnych zarejestrowanych w danym urzędzie pracy.

¹ Statystyka z zakresu stosowania zawodów i specjalności zarejestrowanych bezrobotnych w systemie Syriusz Std. oparta jest o Rozporządzenie Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 7 sierpnia 2014r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy oraz zakresu jej stosowania (Dz. U. z 2014r. poz. 1145 ze zm.). Klasyfikacja zawodów i specjalności na potrzeby rynku pracy jest pięciopoziomowym, hierarchicznie usystematyzowanym zbiorem zawodów i specjalności występujących na rynku pracy. Grupuje poszczególne zawody (specjalności) w coraz bardziej zagregowane grupy oraz ustala ich symbole i nazwy. W końcowym efekcie struktura klasyfikacji obejmuje grupy wielkie, grupy duże, grupy średnie i grupy elementarne, przy czym grupy elementarne obejmują konkretne zawody i specjalności.

PODSUMOWANIE

Ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych prowadzony jest m. in. w celu przedstawienia lokalnego rynku pracy. Okazać się może także pomocny w planowaniu działań mających na celu poprawę niekorzystnej sytuacji bezrobotnych, jak również przyczynia się do lepszego dopasowania popytu na pracę i podaży pracy. Należy jednak podkreślić, iż dzięki monitoringowi zawodów deficytowych i nadwyżkowych możliwa jest koordynacja szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego, a także określenia kwalifikacji zawodowych osób bezrobotnych w stosunku do potrzeb lokalnego rynku pracy.

Przeprowadzona analiza rankingu zawodów deficytowych i nadwyżkowych za I półrocze 2018r. pozwala na sformułowanie wniosku, że przedstawicielami grup zawodów znajdujących się w zdecydowanie niekorzystnej sytuacji na rynku pracy są **ręczni pakowacze i znakowacze oraz maszyniści kotłów parowych i pokrewni**. Osoby bezrobotne należące do ww. elementarnych grup zawodów w I półroczu 2018r. nie mogły liczyć na żadną ofertę pracy, dlatego zostały ujęte jako przedstawiciele zawodów maksymalnie nadwyżkowych.

Ponadto analizując ranking można stwierdzić, że w najdogodniejszej sytuacji na słubickim rynku pracy w I połowie 2018r. znalazły się osoby reprezentujące grupy zawodów należące do zawodów deficytowych, tj.: **przedstawiciele handlowi; agenci ubezpieczeniowi; sprzedawcy w stacji paliw; czyściciele pojazdów; konstruktorzy i krojczowie odzieży; pracownicy domowej opieki osobistej; właściciele sklepów; specjaliści nauczania i wychowania gdzie indziej niesklasyfikowani; pracownicy do spraw kredytów, pożyczek i pokrewni; specjaliści do spraw sprzedaży (z wyłączeniem technologii informacyjno-komunikacyjnych); kierowcy samochodów ciężarowych; spedytorzy i pokrewni; elektromechanicy i elektromonterzy; stolarze meblowi i pokrewni; operatorzy maszyn i urządzeń do produkcji i przetwórstwa metali; recepcjoniści (z wyłączeniem hotelowych); sekretarki (ogólne); operatorzy urządzeń do wyrobu masy papierniczej i produkcji papieru oraz barmani**. Większość bezrobotnych z tych elementarnych grup zawodów ma szansę znaleźć pracę.

Podsumowując niniejszą informację sygnałną należy przypomnieć, że takowy ranking na każdym poziomie sprawozdawczości można pobrać ze strony <http://mz.praca.gov.pl> oraz dodatkowo został zamieszczony na stronie internetowej <http://www.pupslubice.pl> w zakładce „opracowania i analizy”.

Opracowany ranking zawodów deficytowych i nadwyżkowych pomimo, że nie stanowi pełnego obrazu zjawisk zachodzących na lokalnym rynku może stać się cennym źródłem informacji do podejmowania działań, mających na celu ograniczenie zjawiska bezrobocia na rynku pracy w powiecie słuwickim.